

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond: Euroopa investeeringud maapiirkondadesse

Ühistu liikmeks olemise olemus

Vahur Tõnissoo

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoja
juhatuse liige

Kogemus

- 1982-1987 – EPA põllumajanduse mehhaniseerimise eriala
- 1987-1995 – Kehtna Näidissovhoostehnikum masinaõpetaja
- 1995-2011 – DeLaval AS tegevjuht
- 2011-2014 – Farm In juhataja
- 2015-2017 – EPK juhatuse esimees
- 2017 – EPKK juhatuse liige

Ajalugu

- Mis on ajaloo õppimise mõtte?
- **Arendada otsustusvõimet**
- Saada kogemusi
- Mis on hea?
- Mis on halb?

Ühistegevuse uurimine

Kõik, millest ühistegevus sõltub?

Et ühistegevus tekiks peab tegelema sellega:

Mis ühistegevusest sõltub? Mida meil vaja on?

Argumentatsioon, et ühistegevusega üldse tegeleda:

- Vaatepunktid selle nägemiseks. Mida rohkem vaatepunkte, seda selgem pilt, et midagi näha.
- Koosseis. Millest koosneb, igast vaatepunktist?
- Struktuur. Kuidas osad üksteise suhtes paiknevad?
- Genees. Kuidas tekkis?
- Dünaamika. Kuidas funktsioneerib, muutub ja areneb?

Informeeritus, haritus, kogemus

- Et leida ülesse kõik, millest asi sõltub, pead olema haritud informeeritud ja kogunud.
- Kui ei ole informeeritud, siis ei tea **kas on korras või ei ole**.
- **Terviku tabamine** on harituse küsimus. Tohman ei näe tervikut ja tegeleb vaid juppidega.
- Kogemusega kaasneb **ettenägemise** ja **äratundmise** võime. Ilma kogemuseta pole haridusel ja informeeritusel väärtust.
- Väärtuseks on nende kolme ühtsus.

Ühistu liikmeks olemise olemus

- olemus - loomus, iseloom, tuum

Pärnumaa Põllumeeste Ühispank

Pärnumaa Põllumeeste Ühispank

Ühistegevuse põhimõtted

1. Vabatahtlik ja avatud liikmeskond
2. Demokraatlik juhtimine ja kontroll
3. Liikmete majanduslik osalus
4. Iseseisvus ja sõltumatus
5. Haridus, koolitus, teave

EMÜ uuring 2013

“Ühistegevus Eesti põllumajandussektoris”

Ühistegevuse väärtused

1. Omaabi
2. Liikmete isiklik vastutus
3. Liikmete võim
4. Võrdõiguslikkus
5. Õiglus ja solidaarsus hüvede jaotamisel

EMÜ uuring 2013

“Ühistegevus Eesti põllumajandussektoris”

Põllumeeste ühistu KEVILI põhiväärtused

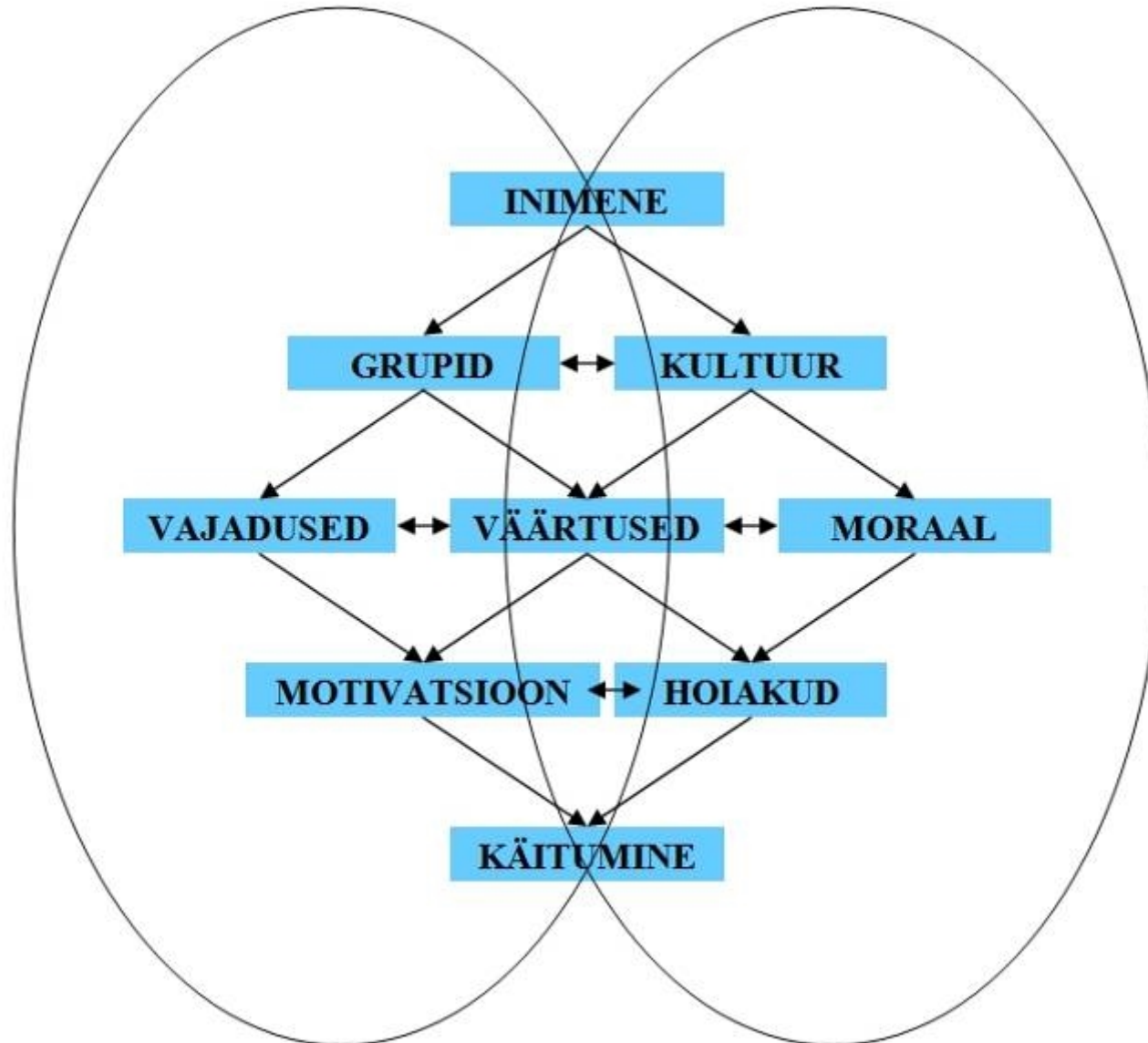

1. Usaldus
2. Koostöö
3. Tulemuslikkus

Põllumeeste ühistu KEVILI

Väärtused

Olemus

Milline võiks olla ühistu liikme olemus?

Olemus

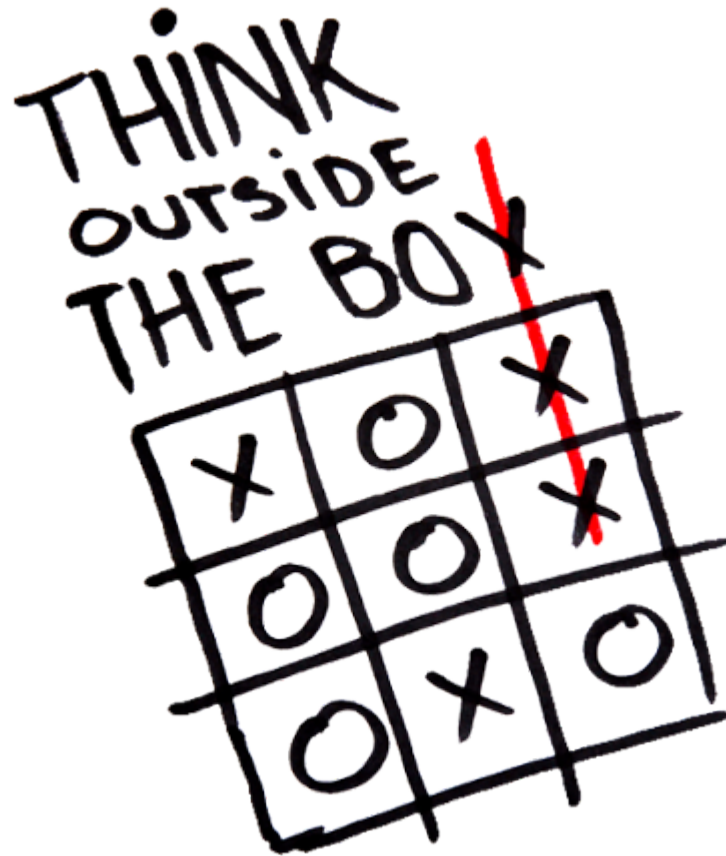
Inimene on loomisest saadik jäänud samaks ning kogu ta pikk areng on olnud vaid pisike samm metsast kotta.

Ta vaid petab end kinnitades, et on geniaalsete leiutistega ja avastustega jõudnud täiuslikkusele lähedale – on küll arenenud ta aju, kuid süda on jäänud samaks, mis oli juba esimesel inimesel.

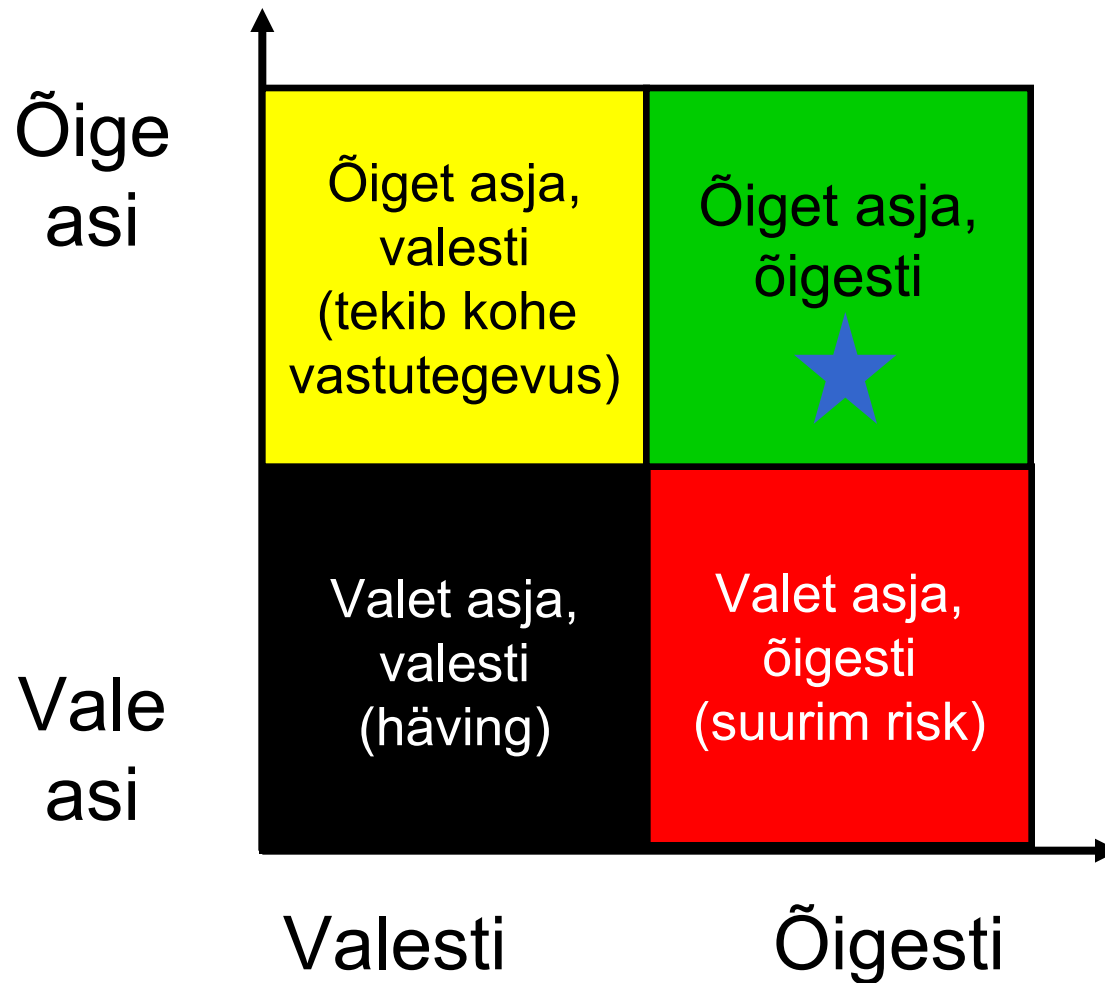
August Gailit
kirjanik

Mõtlemine kastist välja

Mida ja kuidas me teeme?

Probleemi käsitletus

- Esiteks meie kujutluses on vajadus, mis peaks olema.
- Teiseks on see, mis on tegelikult.
- Probleem on vastuolu tegeliku ja vajaliku vahel.
- Avastada on vaja põhjused, miks ei ole nii nagu peaks olema?
- Meetmed saab võtta nende põhjuste vähendamiseks, mis takistavad ja nende tegurite tugevdamiseks, mis soodustavad.
- Kahte liiki meetmeid on, kui me tahame edasi liikuda.

Probleemide lahendamise kolm eeldust

Selleks, et mingit probleemi lahendada peab olema vähemalt

kolm eeldust:

1. Küllalt palju **tarkust**, et avastada põhjused.
2. Küllalt palju **oskusi**, et lühidalt, täpselt ja selgelt sõnastada.
3. Küllalt palju **julgust**, et see avalikustada, valju häälega välja öelda, must-valgel kirja panna.

Avalikustada **põhjused**, mitte see, et asjad on kehvasti.

Miks on kehvasti? Sellele tuleb vastata.

Probleemide lahendamine

- Kui need **kolm eeldust** on olemas, siis on vaja enam vähem korraga muuta vähemalt **viite asja**.
- Kui neid viite asja korraga ei muuda, siis võib ainult sooja saada. Mitte midagi ei muute tegelikult. Raiskad raha ja aega ja petad ennast ja teisi.

Probleemide lahendamise viis tegevust

1. **Koosseis** - need, kes on asja nässu ajanud, tehku tublit tööd kuskil mujal, aga mitte seal, kus nad on nässu keeranud.
2. **Struktuur** - paiknemist üksteise suhtes.
3. **Eesmärgid** - olid niisugused eesmärgid, aga nüüd on teistsugused.
4. **Printsiibid** - põhimõtted, mille kohaselt tegutsetakse.
5. **Kriteeriumid** - mille alusel hinnatakse inimesi, tegevusi ja tulemusi.

Millistel eeldustel tekivad suured asjad?

- Mis on praegu hästi?
- Seda tuleb hoida
- Püüame avastada kõik, mida tuleks hoida, tugevdada, kindlustada, võimendada, hoolt kanda, et ei läheks kaduma

Millistel eeldustel tekivad suured asjad?

- Mis ja miks on praegu kehvasti?
- Seda on vaja muuta
- On, aga ei ole rahuldav
- Tuleks täiustada, laiendada, struktuuri muuta, ressursse lisada, tingimusi sättida, eesmäärke ringi seada, vahendeid valida

Millistel eeldustel tekivad suured asjad?

- Mis peaks olema, aga ei ole?
- Seda tuleb luua
- Avastada – see on tarkus
- Sõnastada – see on oskus
- Avalikustada – see on julgus
- Need kolm asja käivad kindlasti koos
- See tuleb luua, mitte rääkida ja hädaldada
- See tuleb tekitada

Millistel eeldustel tekivad suured asjad?

- Mida ei tohiks olla, aga ikka on?
- Sellest tuleb vabaneda
- Ammu oleks aeg sellest vabaneda, aga ei ole veel suudetud
- Tuleb pingutada rohkem, kui seni
- Mis on kõlbmatu, sellel ei tohiks kohta olla

Millistel eeldustel tekivad suured asjad?

- Kõigepealt **usk**, et me teeme õiget asja, mitte ei mängi tegevust
- Tahe lõpuni viia, **tahtejõudu** on vaja
- Huvi ükski ei vii kuhugi
- **Usk**, et saavutame võidu, me enne ei jäta järgi
- Peab **uskuma** endasse ja teistesse ning peab olema **toeks** üksteisele
- **Lugupidavus** üksteisesse
- **Pühendumine** ja **pealisülesanne**

EI JÄI
NEGATIIVSET
KOGEMUSEST

EDU SAAMISE EELDUSED

EDU SAAMISE SUBJECT. Nähtumise olemuslik?

VALMIDUS TEHA
MIDA KEEGI
POLE VEEL
SUUTNUD

HUUI, TAHTE ja USU ÜHTSUS, ehk

PÜHENDUMINE

SÜNNIP. EELDUSED

PEALISÜLESANNE
TEENIDA TÖDE, AU, ISAKAAS...

PUHKUS ↔ PINGE
UNI, värske õhk...

VABADUSE,
ISESEISVUSE JA
KORRA ÜHTSUS

EDU ELAMUSED
& SAAMIS MOTIIV

LITKUMINE

TOITUMINE

VÄÄRIKUS
(eeldu vältm. motiv väga tugev.)

TERVIS
F, V, S heaolu

KINDLUSE TUNNE

ADEKVAATSUS

ÜSA-JÄ
PESA HARIDUS
ALUSTAR

HARITUS-INT-UIS, KOGEMUS,
ÜLESANDED-KOHUSTUSED
SIHID-RESMÄRID
JAHENDID
RESSURSID-TINGIMUSED
KESEKOND

KAITSE
& väline
INNUSTUS
JULGUSTUS...

Orjameelsus?

- Äkki on kusagil meie rahvuslikus hinges alluja geen, orjameele vari, mis ei lasegi iseseisvuda.
- Tunneme ennast siis hästi, kui saame alistuda ja sõltuda.
- Alati on neid, kelle lojaalsus võtab pugemise vorme.
- Surve seadusandlusele, moraalile ja enesehinnangule on tohutu.
- Alati on lihtsam kaasa minna kui iseendaks jääda.

Tõnu Lehtsaar
psühholoog

Põhiküsimus

Kas jääda manipuleerimise objektiks või saada **iseseisvalt otsustavaks subjektiks?**

Seda on meil võimalik otsustada

Edu võti on koostöö, mitte konkurents

Ülo Vooglaid
sotsiaalteadlane

Konkureerimine ja koostöö

Elu on eelkõige koostöö,
mitte aga lõputu konkurents,
võimaldades paremini mõista teisi
ning taotleda seeläbi ka
[iseenda mõistmist](#)

Kulno Türk
Tartu Ülikool

Konkureerimine ja koostöö

- Konkureerimine - oma huvide kaitsmine teisele kahjude tekitamise hinnaga
- Koostöö - püütakse leida tegutsemisviis, mis võimaldab täielikult arvestada mõlema poole huve

Thomas – Kilmann

Konkurents on ohtlik ja kahjulik

Edasi viib koostöö!

Ülo Vooglaid
sotsiaalteadlane

Lahkhelist koostööni

Parim tulemus lahkheli lahendamisel saavutatakse koostöö võtte kasutamisel.

Edukas koostöö on võimalik ainult siis, kui lahkheli lahendamist alustatakse eneseanalüüsist, ehk kuidas **minu mõtted** on soodustanud lahkheli tekkimist.

Anneli Salk

Celestis Koolitus

Koostöö

Koos aetakse
ÜHIST ASJA,
mitte ei aeta koos
IGAÜHE ENDA ASJA

Ühistegevuse vaenlane

Ühistegevuse suurim vaenlane on
ühistu liige,
kelle tegevusmotiiviks on
kasu saamine teiste arvelt

Püha õhtusöömaaeg

Leonardo da Vinci 1495-1498

Koostöö

Koostöö tähendab vastastikku
üksteisele edu saavutamiseks
eelduste loomist

Ülo Vooglaid
sotsiaalteadlane

Kui sa soovid minna kiiresti,
mine üksi.

Kui sa soovid minna kaugele,
mine koos teistega.

STRONG TOGETHER OR INDIVIDUALLY SMART?

DECISIONS HAVE TO BE MADE

We can consolidate:

- Knowledge;
- Resources;
- Know - How;
- Efforts

And develop a strong milk sector in the region together

Or we can be individually smart, and try to find our own way and face future risk individually .

BUT WE HAVE TO BE PROACTIVE AND NOT REACTIVE

Koos töötamisest koostööni?

Suremisriski enim vähendavad faktorid

1. Sotsiaalne sidusus ehk tugev seltsielu
2. Suhted lähedastega
3. Suitsetamisest loobumine
4. Alkoholist loobumine
5. Gripivaktsiin
6. Südameprobleemid
7. Trenn
8. Kehakaal
9. Kõrge vererõhk
10. Õhupuhtus

Julianne Holt-Lunstad
Brigham Youngi Ülikool

Koostöö vaenlased

1. Viha
2. Ahnus
3. Kadedus
4. Loidus, tujutus
5. Iha
6. Aplus
7. Uhkus

Koostöö vaenlased

- Nii teistele kui ka iseendale põhjustatava kurja juur on:
  - Isekus
  - Enesekesksus
  - Omakasupüüdlikus
  - Iseenda, omaenese heaolu maksimeerimine
  - Klammerdumine
  - Kiindumine
  - Vastumeelsus

Meeleparandus

- Meel – inimmeel kõige laiemas mõttes, aga ka meelsus, meelestatus, mõtlemine jne.
- Kõik, mis ilmneb, tuleb ainult meelest.
- Kõige olulisem on õppida oma meelt jälgima, kontrollima, puhastama ja parandama.
- Inimene teeb kogu aeg tegusid keha, kõne ja meelega.

Meele tasandid

õige - vale

---

kasulik - kasutu

---

meeldib – ei meeldi

Keha – meel - teadus

- Keha – meel - teadus: vestlused dalai-laamaga
Strasbourg'i Ülikoolis
- 16. septembril 2016
- Empaatia (osadustunne teise inimesega) ja kaastunne
- Meele- ja südameharjutused: vaimsete harjutuste mõju vaimsele ja füüsilisele tervisele, ajule ja sotsiaalsele käitumisele
- **Tania Singer** – Max Planck'i Inimtunnetuse ja Aju-uuringute Instituudi direktor, Leipzig, Saksamaa

Meeleharjutused

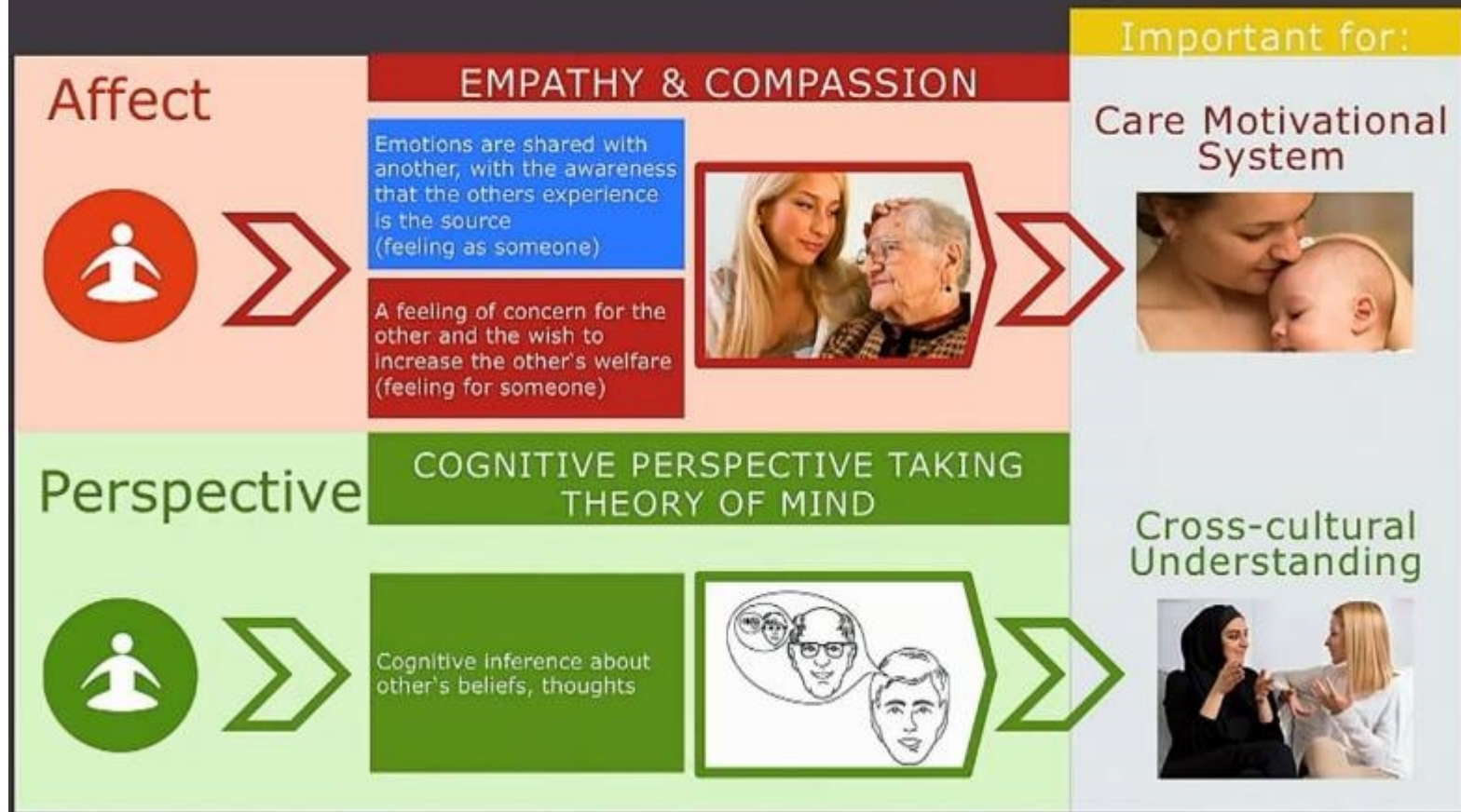

The Design of the *ReSource* Project

Meeleharjutused

Two Routes of Social Cognition

Empaatia

Empathy, Empathic Distress, and Compassion

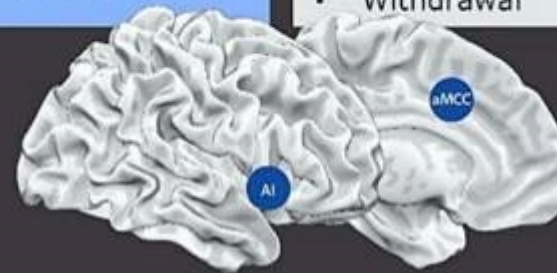
Empathy

Compassion

- Other-related Emotion
- Positive Feelings: Love
- Good Health
- Prosocial Motivation

Empathic Distress

- Self-related Emotion
- Negative Feelings: Stress
- Poor Health, Burnout
- Withdrawal

Meeleharjutused

Feeling

Compassion

Loving-kindness

Affect Dyad

Observing-thoughts

Perspective Dyad

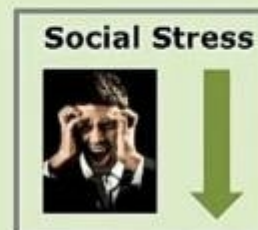
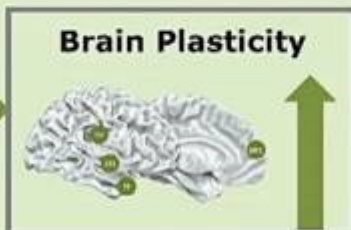
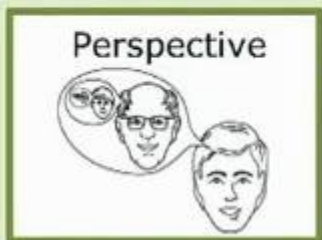
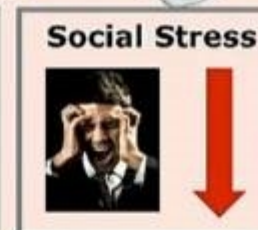
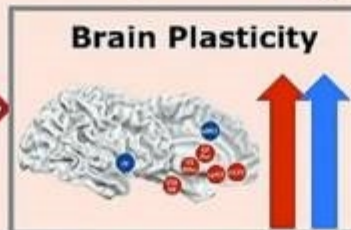
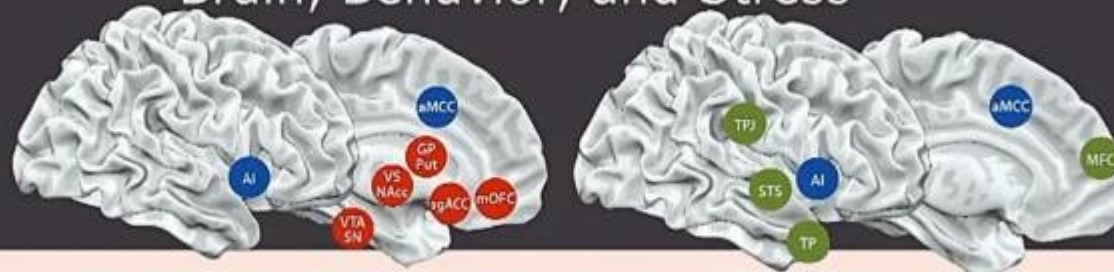
Thinking

**Perspective Taking
(Theory of Mind)**

Meeleharjutused

Differential Training Effects of Perspective Taking and Compassion on Brain, Behavior, and Stress

Meeleharjutused

Structural Plasticity of the Brain:
Increasing Grey Matter of the Brain through
Training

Meeleharjutused

- *smṛti* – meelepidamine, järelmõtlemine
- *dhyāna* – mõtlus
- *samādhi* – keskendumine
- *śāmatha* – meelerahu
- *vipaśyanā* – analüüsiv vaatlus, uurimine
- *bhāvanā* – kujustamine

Üks lugu

“Mis on taevas ja põrgu”

Koostöö eetika

- Kui võimalik, siis aita teisi.
- Kui see võimalik ei ole, siis vähemalt ära tee halba.

Tema Pühadus XIV dalai-laama

Teekond õnnemaale

Samaväärsus

Armastus ja kaastunne

Eetika

Keskendumine

Mõistmine

Ainuke viis maailma muuta
on muuta seda maailma
muutes iseennast

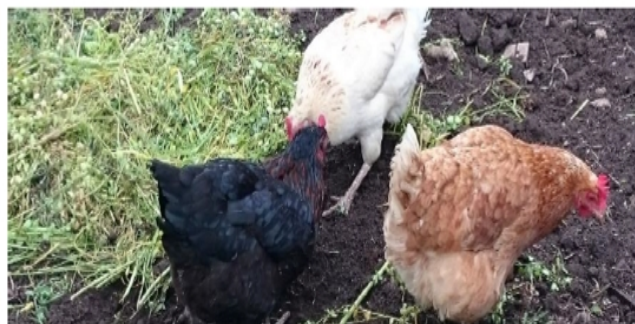
India tarkus

Lõpuks on kõik hästi

Kui ei ole veel hästi,
siis ei ole lõpp käes

India tarkus

Tänan!

www.emu.ee
Eesti Maaülikool
 Estonian University of Life Sciences
 Majandus- ja sotsiaalinstituut
 Institute of Economics and Social Sciences

